

نقش معلم در بهبود فرآیند آموزش

زهرا علیاکبری

شعار روز جهانی معلم 2021 (13 مهرماه برابر با پنجم اکتبر) از سوی یونسکو «معلم در قلب بهبود آموزش» تعیین شده است. گزاف نیست اگر به زبان رانده شود که در بحران شیوع کرونا، تعطیلی مدارس از جمله آسیب‌های نگران‌کننده‌ای بود که به دلیل در بر داشتن گروه هدف گسترده، تمامی جوامع را به پاسخگویی مطلوب و به موقع در برابر آن ملزم کرد. در این میان سختی‌های آموزش مجازی - درحالی‌که بسیاری از کشورها آمادگی چنین رویکرد آموزشی را نداشتند- و بازگشت به مدرسه و آموزش حضوری پس از دوران عدم اطمینان‌ها، موجب شد تا معلمان بار دیگر به عنوان موثرترین مولفه اعتمادسازی و نقش‌دار در جامعه معرفی شوند. در حقیقت در دورانی که کووید-19 ناشناخته بود و تعاملات و مناسبات اجتماعی تحت‌تاثیر نگرانی‌های سلامت جسمی و روانی جامعه بود، آموزش در هیچ نقطه‌ای از جهان نمی‌توانست دوباره جان بگیرد مگر با حضور و همراهی حمایت بخش معلمان. در روزهای آغازین تعطیلی مدارس تنها روش مورد تایید از سوی متولیان آموزش و سلامت برای تداوم یادگیری، آموزش مجازی و از راه دور انتخاب شد. تا پیش از این در برخی از کشورهای توسعه‌یافته، آموزش آنلاین و یادگیری در بستر الکترونیک، بخشی از عملکرد دانش‌آموزان در خارج از محیط مدرسه را تشکیل می‌داد و نقش تکمیلی برای یادگیری آنان محسوب می‌شد و در برخی دیگر این آموزش به دلیل کمبودهای تجهیزاتی و عدم تامین بستر آن اصلاً شکل نگرفته بود. در هر دو صورت جوامع چشم امید به معلمان دوختند که در بحران به وجود آمده کلاس‌های درس و فرآیند یاددهی - یادگیری را استوار و موثر ادامه دهند. با وجود آنکه آموزش مجازی دشواری‌های فراوانی برای معلمان به همراه داشت و چه بسا در مواردی حتی سواد بهره‌گیری و استفاده از آن برای معلمان وجود نداشت، آنان به خود توسعه‌ای اقدام کردند و با به‌روزرسانی دانش و مهارت خود در فضای مجازی و اپلیکیشن‌های آموزشی حضور پیدا کردند و فرآیند آموزش را ادامه دادند. بنابراین شعار امسال روز جهانی معلم با دقت و نکته‌سنجی، معلمان را قلبِ بهبود فرآیند آموزش می‌داند. معلمان اگر حامی دولت‌ها در بحران کنونی نبودند،

هیچ شکلی از آموزش امکان‌پذیر نبود. در ادامه به منظور ایجاد سیستم‌های آموزشی قوی‌تر، کشورها باید از ابتکارات آموزشی که در مرحله آموزش مجازی و از راه دور موثر بوده‌اند استفاده و آنها را در سیستم آموزشی رایج خود ادغام کنند.

بدون تردید توانمندسازی معلمان، سرمایه‌گذاری در توسعه مهارت‌های لازم و ایجاد ظرفیت برای بهره‌گیری از پتانسیل کامل آموزش از راه دور و ترکیبی بسیار مهم است و به همان اندازه مهم است که از معلمان حمایت اجتماعی و عاطفی شود، تا از سلامت آنان اطمینان حاصل و از فرسودگی شغلی جلوگیری شود. تحولات و دگرگونی‌های دنیای امروز به دلیل توسعه روزافزون فرآیند آموزش و یادگیری و تاثیرات آن در زندگی بشر است. از آنجایی که محیط زندگی آدمی همواره در معرض تغییر و تحول است، وی برای غلبه بر این دگرگونی‌ها ناچار است یاد بگیرد و مهارت‌آموزی داشته باشد. از این روست که مدارس باید برای تثبیت جریان یاددهی - یادگیری همراه تحولات روز، به این درک برسند که چگونه از تعهد و صلاحیت‌های معلمان برای یاددهی در همه سطوح و بهبود فرآیند آموزش بهره‌برداری و استفاده کنند. تحقیقات نشان داده است که در به‌کارگیری موفقیت‌آمیز آموزش در مدارس علاوه بر بسترها و زیرساخت‌ها، نیروی انسانی یاددهنده که علم و دانش و مهارت‌ش به‌روز باشد، نیز تاثیرگذارند. با توجه به اینکه آموزش در عصر حاضر - فراتر از دوران کرونا - تاحدودی وابسته به گسترش فناوری ارتباطات و اطلاعات و در تاثیر از تحولات جهانی است، ارتقای مستمر و ابداع نوآوری در راه‌حل‌های آموزش اجتناب‌ناپذیر است. معلمان می‌توانند با آموزشی که در آن با دانش‌آفرینی و خلاقیت دانش‌آموزان همراه است، بهبود کیفیت آموزش و توسعه کیفی را به ارمغان آورند. انتظار می‌رود، مسوولان امر با بازنگری در اهداف و ساختارهای آموزشی و راهبردهایی غنی برای آن و حمایت اجتماعی و اقتصادی معلمان، تمهید تحولاتی امیدوارانه‌تر را فراهم نمایند و با اندیشه‌های دانش‌بنیان و کارآمد در این مسیر گام بردارند.

منبع: روزنامه اعتماد 12 مهر 1400 خورشیدی